WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2024/2025

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY W KATOWICACH

Katowice

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 14 stron (zadania 1-21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem **„X" bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem **„X"**.
7. Zadania np. z luką, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreśl.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis.* Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

…….

Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia szkolna komisja konkursowa)

Stopień: drugi

Czas pracy: 90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

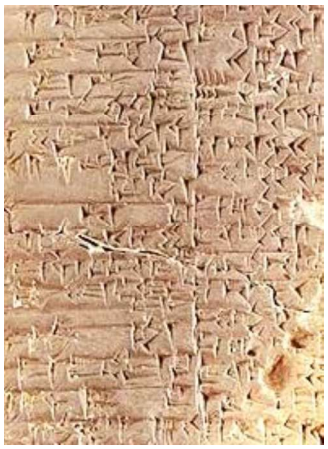
Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	**Razem**
Liczba punktów możliwych do zdobycia	**4**	**3**	**3**	**3**	**2**	**2**	**3**	**3**	**4**	**3**	**4**	**3**	**1**	**4**	**3**	**2**	**2**	**1**	**4**	**4**	**2**	**60**
Liczba punktów ustalona przez szkolną komisję konkursową																						
Liczba punktów ustalona po weryfikacji przez wojewódzką komisję weryfikacyjną																						

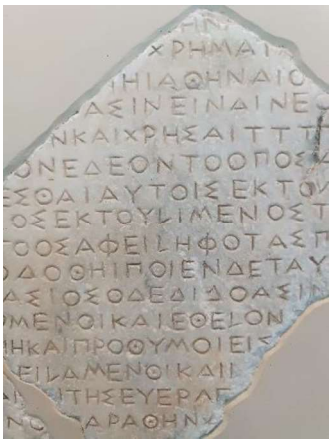
Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego stopnia: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący szkolnej komisji konkursowej– ……..……..
2. Członek szkolnej komisji konkursowej sprawdzający pracę – ……
3. Członkowie wojewódzkiej komisji weryfikujący pracę – ……..……

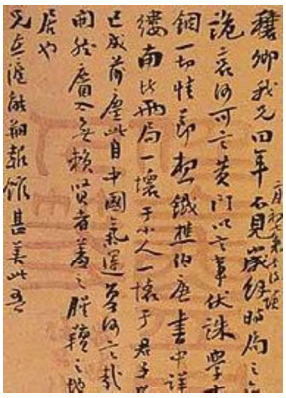
Zadanie 1. (4p.)
Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej wpisz w wykropkowane miejsca nazwy kultur. Odpowiedzi wybierz spośród przykładów znajdujących się pod źródłami. Jedna z nazw nie pasuje do żadnej z ilustracji.

A.
pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

B.
Zdjęcie: Zasoby własne.

Nazwa kultury ……..…… Nazwa kultury ……..……

C.
pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

D.
pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

Nazwa kultury ……..…… Nazwa kultury ……..……

Kultura: chińska egipska obszaru Mezopotamii rzymska grecka

Zadanie 2. (3p.)

Do podanych poniżej dat dopisz wydarzenie historyczne, które miało miejsce w tym roku.

	Data	Wydarzenie
A	333 r. p.n.e.	
B	622 r.	
C	1453 r.	

Zadanie 3. (3p.)

Plakat nawiązuje do pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich, które odbyły się w Atenach w 1896 roku. Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wybierz prawidłowe zakończenie zdań

Ilustracja: zasoby własne

1. Od pierwszych igrzysk w starożytnych Atenach do pierwszej nowożytnej olimpiady upłynęło:
   A. 2672 lata B. 1120 lat C. 2560 lat D. 1456 lat.

2. Starożytne igrzyska Hellenów odbywały się w:
   A. Koryncie B. Delfach C. Atenach D. Olimpii

3. Wśród starożytnych dyscyplin olimpijskich nie było:
   A. skoku w dal B. zapasów C. rzutu dyskiem D. biegu maratońskiego

Zadanie 4. (3p.)

Rozpoznaj postaci i podaj ich imiona.

	Opis postaci	Postać
A	Żył w I w. n.e. i pochodził z Tarsu. Nazywany jest Apostołem pogan. Dzięki jego podróżom misyjnym chrześcijaństwo rozprzestrzeniło się w Imperium Rzymskim.	
B	Był cesarzem imperium rzymskiego, a władzę zdobył dzięki długoletnim wojnom. Wydał edykt mediolański, który wprowadził w jego państwie wolność religijną.	
C	Był jednym z ostatnich wielkich cesarzy rzymskich. Dokonał podziału swojego państwa oraz uznał chrześcijaństwo w IV wieku za religię panującą.	

Zadanie 5. (2p.)

Zdjęcie przedstawia ostrakony. Podaj nazwę polis, w którym były używane. Wyjaśnij, do czego je stosowano w tym polis.

Ilustracja: zasoby własne

W jakim polis były używane ostrakony: …….

Wyjaśnienie zastosowania ostrakonów:

...……

……..

……...

……...

Zadanie 6. (2p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Jakkolwiek urzędy, z wyjątkiem cenzury, obsadzane są według dawnego prawa, to jednak kierownictwo i zarząd wszystkich spraw zależy wyłącznie od woli każdorazowego cesarza. Ażeby jednak zachować pozory, [...] zjednoczyli w swoim ręku, z zachowaniem dotychczasowych nazw wszystkie urzędy, które za czasów władztwa ludu decydujące miały znaczenie, z wyjątkiem wszakże dyktatury. Często piastują godność konsulów [...]. Tytuł imperatora przybierają nie tylko ci, którzy odnieśli jakieś zwycięstwo, lecz również inni, dla oznaczenia ich nieograniczonej władzy, zamiast tytułu króla lub dyktatora. [...] Z tytułu godności cenzorskiej sprawują nadzór nad naszym sposobem życia [...]. Przyjmują do stanu [...] senatorskiego, względnie wykluczają zeń według swobodnego uznania. [...] Władza trybuna ludowego, która obowiązywała w czasie ludowładztwa, daje im uprawnienia sprzeciwiania się każdej uchwale senatu, [...] i zapewnia nietykalność, tak, że mogą skazywać na śmierć bez sądu i prawa, jako przestępcę, każdego, kto im przeciwstawił się.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.68

A. Podkreśl nazwę ustroju starożytnego Rzymu, który został przedstawiony w tekście

dominat królestwo pryncypat

B. Wyjaśnij, <u>podając argument z tekstu źródłowego</u>, dlaczego opisany powyżej ustrój nazywany jest komedią republiki.

Wyjaśnienie: - …….....

……..……

..……

……..

Zadanie 7. (3p.)

Do wydarzeń dopisz władców sprawujących wówczas władzę w Polsce.

	Wydarzenie	Imię i przydomek władcy Polski
A	Przeniesienie stolicy Polski z Gniezna do Krakowa.	…… ……
B	Zjazd władców Polski i Węgier w Wyszehradzie.	…… ……
C	Uchwalenie Konstytucji *Nihil novi.*	…… ……

Zadanie 8. (3p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej odpowiedz, czy Źródło nr 2. ilustruje strukturę społeczeństwa opisaną w Źródle 1. Zajmij stanowisko i uzasadnij je, odnosząc się do co najmniej dwóch elementów z ilustracji i tekstu źródłowego.

Źródło 1. Adalberon z Laon [fragment]

Społeczeństwo wiernych tworzy jedno jedyne ciało, ale państwo składa się z trzech ciał. Prawo ludzkie odróżnia dwie klasy: [feudałowie] i poddani, bowiem nie są tym samym prawem rządzeni […]. Ci pierwsi są wojownikami, opiekunami kościołów, są obrońcami ludzi, wielkich i małych, wszystkich, a równocześnie i siebie, zapewniając bezpieczeństwo. Inną klasą jest klasa poddanych: to nieszczęśliwe plemię cokolwiek ma – ma za cenę swojego trudu. Któż by zdołał, z liczydłem w ręku, obrachować starania, jakimi są zajęci poddani, ich długie marsze, ich ciężką pracę? Poddani dostarczają wszystkim wszystkiego: pieniędzy, odzienia, pożywienia; człowiek wolny nie mógłby żyć bez poddanych […]. Dom Boży uważamy za jeden, jest więc podzielony na trzy części: jedni modlą się, drudzy walczą, inni wreszcie pracują. Te trzy części, współżyjące ze sobą, nie cierpią na tym rozdziale, usługi przy jednych świadczone są warunkiem działania części pozostałych; każda po kolei podejmuje się ulżyć całości. I tym sposobem ta troista całość jest jednak jednolita […].

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.107

Źródło 2.

pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

Rozstrzygnięcie: TAK NIE

Uzasadnienie:

- ……

……..

- ……

……..……

Zadanie 9. (4p.)

Na podstawie materiału źródłowego oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

My Jagiełło, z mocy boskiej wielki książę litewski, Rusi pan i dziedzic przyrodzony, oznajmujemy wszystkim, komu należy, a którzy niniejsze pismo widzieć będą, to[…] Przeto, najjaśniejsza pani, spełnij to zbawienne polecenie, przyjmij wielkiego księcia Jagiełłę za syna i oddaj mu w małżeństwo najukochańszą córkę swoją, Jadwigę, królowę polską. Ufamy, że z tego związku wyniknie chwała Bogu, zbawienie duszom, cześć ludziom a pomnożenie królestwu. Nim zaś to, o czem mowa, do końca stosownego dojdzie, wielki książę Jagiełło ze wszystkimi swoimi braćmi, jeszcze nie ochrzczonymi, tudzież z krewnymi, ze szlachtą, ziemianami większymi i mniejszymi, w ziemiach jego zamieszkałymi, chce, życzy i pragnie przyjąć wiarę katolicką świętego Rzymskiego Kościoła […]

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.146

A. Podaj datę i nazwę miejscowości, w której podpisano zacytowane powyżej akt

Data:…… Miejscowość: …….……..

B. Napisz dwa postanowienia, które ustalono tym traktatem, a nie zostały zacytowane w powyższym tekście.

- ……...…..……..

……

- …….

……

Zadanie 10. (3p.)

Na podstawie tekstu i wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Rocznik kwedlinburski

Bolesław, książę polski, dowiedziawszy się o śmierci cesarza […] pałał […] do tego stopnia pychą, że przywłaszczył sobie nieprzystojnie koronę (królewską). Za tę jego zuchwałość Bóg szybko go pokarał […].

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 162.

A. Podaj przydomek polskiego władcy, którego dotyczy cytowany powyżej tekst:

…….

B. Podaj rok, w którym odbyła się w/w koronacja: ……

C. Wyjaśnij, dlaczego nie mogło dojść do koronacji za życia wspomnianego w tekście cesarza:

…….

…….

…….

Zadanie 11. (4p.)
Na podstawie lektury *„Polski złoty XVI wiek”* Rafała Jaworskiego napisz, czy zdania w tabeli zawierają informacje prawdziwe, czy też fałszywe. W odpowiednich miejscach wpisz: prawda lub fałsz.

		Prawda/Fałsz
A	Pierwszym władcą elekcyjnym Polski był Władysław Jagiełło.	
B	Terytorium Państwa Jagiellonów w XVI w. obejmowało prawie 1 milion km^2 powierzchni.	
C	Najliczniejszą grupę społeczną w Rzeczpospolitej stanowiła szlachta.	
D	W XVI wieku władcy polscy prowadzili wojny z Zakonem Krzyżackim oraz Mołdawią.	

Zadanie 12. (3p.)

Na podstawie lektury *„Polski złoty XVI wiek” Rafała Jaworskiego wymień trzy „stany sejmujące”, które tworzyły sejm walny Rzeczpospolitej w XVI wieku.*

Stan I - ……..…….….

Stan II - ….……..…….

Stan III - ……..…….

Zadanie 13. (1p.)

Na podstawie lektury *„Polski złoty XVI wiek” Rafała Jaworskiego, podaj przyczynę słabości stanu mieszczańskiego w Rzeczpospolitej, na którą zwraca uwagę autor artykułu.*

…….

…….

…….

…….

Zadanie 14. (4p.)

Na podstawie mapy i wiedzy własnej wykonaj polecenie. Wpisz do tabeli nazwy <u>przynajmniej czterech</u> państw, z którymi Królestwo Polskie, choć przez krótki czas, pozostawało w unii personalnej w XIV i XVI w.

zpe.pl (dostęp 2.10.2024r.).

Wiek	Nazwy państw, które utworzyły z Polską unię personalną
XIV	
XVI	

Zadanie 15. (3p.)

Na podstawie znajdującego się w Warszawie na Grobie Nieznanego Żołnierza wykazu bitew oraz wiedzy własnej uzupełnij tabelkę. Wpisz do tabeli przy państwie <u>po jednym</u> przykładzie bitwy. Miejsca bitew wybierz spośród wskazanych w poniższym wykazie.

Wykaz bitew polskiego oręża zamieszczonych na tablicy pamiątkowej Grobu Nieznanego Żołnierza.

- Cecora 18-29 IX 1620
- Chocim 2 IX-9 X 1621 / 10-11 XI 1673
- Trzciana 25 VI 1629
- Smoleńsk 18 X 1632-25 II 1634
- Beresteczko 28-30 VI 1651
- Jasna Góra 18 XI-26 XII 1655
- Warszawa 30 V-1 VII, 28-30 VII 1656
- Cudnów 14 IX-3 X 1660
- Lwów 24 VIII 1675
- Wiedeń 12 IX 1683

Państwo, z którym Rzeczpospolita prowadziła wojny	Miejsce bitwy
Turcja	
Rosja	
Szwecja	

Zadanie 16. (2p.)

Na podstawie tekstu napisz <u>po jednym</u> przykładzie skutków wypraw odkrywczych w XVI wieku dla mieszkańców Ameryk oraz Europejczyków.

Poseł wenecki o Hiszpanach zdobywających Nowy Świat.

[...] na wyspach Spagnuola [czytaj: spaniola; znana też pod nazwami Hispaniola, Santo Domingo, San Domingo – dzisiejsze Haiti] i Jamajka [...] bywało, kiedy Kolumb je odkrył, milion dusz i więcej. Teraz wskutek nieludzkiego traktowania przez Hiszpanów, bądź przez ciężkie roboty, nakładane na tych biednych, nieprzyzwyczajonych do pracy ludzi w poszukiwaniu złota, bądź przez śmierć z rozpaczy [...] ubyło niemal wszystkich tak, że obecnie na wyspie Spagnuola nie ma siedmiu tysięcy dusz i kupują niewolników murzynów z Barbarii [Afryki] i posyłają ich tam do kopalni.

Na podstawie podręcznika do historii Wczoraj i Dziś, NOWA ERA , s.17.

Skutek dla mieszkańców Ameryk: ……

……

……

Skutek dla Europejczyków: ……..……

……

……

Zadanie 17. (2p.)

Pod ilustracjami budynków dopisz nazwy stylów architektonicznych, w których zostały zbudowane.

pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

A. Styl ……

B. Styl ……

Zadanie 18. (1p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Ostatnia wojna z zakonem krzyżackim	
B	Henryk Walezy zostaje królem Polski	
C	Podpisanie II pokoju toruńskiego	
D	Zwycięstwo Stefana Batorego pod Pskowem	

Zadanie 19. (4p.)
Ilustracja przedstawia jedno z ważniejszych wydarzeń mających miejsce w Rzeczpospolitej w XVIII w. Napisz, czy zdania w tabeli zawierają informacje prawdziwe, czy też fałszywe. W odpowiednich miejscach wpisz: prawda lub fałsz.

pl.wikipedia.org (dostęp 5.10.2024r.).

		Prawda/Fałsz
A	Wydarzenie przedstawione na obrazie miało miejsce w trakcie panowania ostatniego króla elekcyjnego w Polsce.	
B	Bohaterem obrazu jest polski patriota, który próbuje powstrzymać posłów przed podpisaniem aktu rozbiorowego.	
C	Po wydarzeniach przedstawionych na obrazie, Polacy rozpoczęli powstanie nazwane konfederacją barską.	
D	Wydarzenie przedstawione na obrazie miało miejsce na zamku królewskim w Warszawie.	

Zadanie 20. (4p.)

Do rubryk obok opisów wpisz odpowiadający im pojęcia.

Opis	Pojęcie
Malowidła wykonane na mokrym tynku, zdobiące sufit lub ściany budowli.	
Nazwa francuskiego parlamentu, zwoływanego przez króla. W jego skład wchodzili przedstawiciele wszystkich stanów.	
Duży zakład rzemieślniczy, który zatrudniał robotników pracujących ręcznie. Nazwa pochodzi od słowa łacińskiego „ręka”.	
Zrzeczenie się władzy przez panującego monarchę.	

Zadanie 21. (2p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Art. 1. Podajemy do wiadomości, że z owych powodów i innych, które nas do tego skłaniają, *na mocy pełnej znajomości rzeczy, pełnej władzy i autorytetu królewskiego, wydanym obecnie edyktem wiecznym i nieodwołalnym znosimy i odwołujemy edykt króla naszego dziada wydany w Nantes w miesiącu kwietniu 1598, w całej jego rozciągłości, [...] – wszystko to uznajemy za nieważne i niebyłe; równocześnie wszystkie ustępstwa, przyznane tak owymi, jak i innymi edyktami, deklaracjami i rozporządzeniami dla wyznawców religii tzw. reformowanej, jakiejkolwiek mogą być natury, będą również traktowane jakby niebyłe: w następstwie jest to naszą wolą i życzeniem, aby wszystkie świątynie religii tzw. reformowanej, położone w naszym królestwie, w krajach, ziemiach i lennach nam podległych, zostały niezwłocznie zburzone.*
Art. 2. Zabraniamy naszym poddanym wyznania tzw. reformowanego odtąd zbierać się dla uprawiania owego kultu, na żadnym miejscu lub też w domu prywatnym, pod jakimkolwiek pretekstem mogłoby się to zdarzyć. (...)

Na podstawie podręcznika do historii dla klasy 6; Wczoraj i Dziś, NOWA ERA , s 135

1. **Podkreśl imię władcy, który zniósł *Edykt nantejski***

A. Ludwik Pobożny;

B. Henryk IV Burbon

C. Henryk Walezy

D. Ludwik XIV

2. **Uzasadnij, że powyższy akt jest przykładem ilustrującym rządy absolutne.**

……...

……...

……...

……...

Brudnopis